This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014–2020

CFCU 157

Project name: *Promoting Sustainable Use of Medicinal and Aromatic Plants for Livelihood Improvement and Biodiversity Conservation*
Acronym: MAPS

A 1.1.3 Preservation of genetic material
Municipality Plav

Activity:	**MAPs mapping**
Activity No.:	**1.1**
Specific Activity:	**Preservation of genetic material**
Specific ActivityNo.:	**1.1.3**
Revision N.:	**3**
Dissemination Level:	**Confidential**
Country:	**Montenegro**
Project Partner:	**Municipality of Plav**
Authors:	
Contractor:	**EcoEnergy LLC Podgorica**
Date:	**30/09/2021**
Ref. No.:	**CFCU 157 01**

Document History

Version	Date	Authors	Revision done by	Description
1	12/07/2021	Maša Vučinić	Danilo Barjaktarović	Issued for review and approval
2	16/08/2021	Maša Vučinić	Dražen Karadaglić	Review and harmonization with the Organization and Methodology
3	23/08/2021	Slaviša Lučić	Danilo Barjaktarović	Final Review

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

Description of activity

According to Annex III of the Contract No. CFCU 157 01, it is defined that: number of MAPs species (including also diversity among species) collected and their documentation in the ethnobotanical inventory. The plants will be collected from the project area and preserved scientifically and labelled in accordance with ethnobotanical standards for preparing such specimens, including nomenclature, location from where it was collected, and general habitat of each species. Duplicate sheets will be given to each of the Municipalities, and to the youth environmental groups to be used as guidance in preparing additional specimens from plants they collect locally. The original specimens will be deposited in the herbarium of Natural Sciences Museum "Sabiha Kasimati", Faculty of Natural Sciences in Tirana and Prirodnjački Muzej in Podgorica. The information contained in the herbarium sheets will be highly useful for the village committees while making it possible to share such information with other stakeholders. For example, villagers will be able to share information on the herbarium sheets, English names, scientific names, and other relevant information) with potential buyers within and outside the countries.

It is defined that key experts (Senior biology expert) will carry out the on-site expedition in the period from June to August 2021

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

1. Ethnobotanical inventory (preserved genetic material)

U periodu od juna do avgusta je obavljeno do 15 posjeta metodološki definisanim područjima kako bi se prikupio i adekvatno evidentirao sav etnobotanički materijal.
Biljke MAPSa su sakupljene, i po ustaljenoj tehnici i etnobotaničkim standardima, koristeći adekvatnu nomenklaturu sve u cilju očuvanja genetskog materijala ovih biljaka. Izrađeni herbarijum će biti dostavljen u prilogu ovoga izvještaja.

2. MAPs database

Prema definisanim smjernicama je izrađena MPAs baza podataka, koa objedinjuje sve MAPsove razvrstani prema latinskom nazivu, englskom nazivu, lokalnom nazivu i sa naznačenom upotrebnom.

br.	Latinski naziv	Engleski naziv	Crnogorski naziv	Upotreba
1	*Bellis perennis*	Common daisy	Bijela rada/ krasuljak	Liječenje modrica, slomljenih kostiju, bolova u mišićima, kožnih rana i reume. Druge primjene na koži uključuju ekcem, čireve, upale i gnojne kožne bolesti.
2	*Trifolium repens*	White clover	Bijela djetelina	Biljka je antireumatska, antiskrofulatična, depurativna, deterdžent i tonik. Infuzija se koristila u liječenju kašlja, prehlade, groznice i leukoreje. Tinktura lišća primjenjuje se kao mast kod gihta. Infuzija cvijeća korištena je kao sredstvo za ispiranje očiju.
3	*Veratrum album*	White helleborine	Čemerika	Oprez: Čemerika svojim izgledo podsjeća na lincuru, naročito dok ne procvjeta, pa bi se mogla pomiješati i umjesto korijena lincure sakupiti korijen čemerike što može imati i fatalan ishod.
4	*Taraxacum officinale*	Dandelion	Maslačak/ Baba-marta/ Bosoglav/ Gorsko zelje	Iako većina ljudi smatra maslačak (Taraxacum officinale) dosadnom korovom, biljka se već dugo koristi u biljnoj medicini za pomoć pri probavi i stimulaciju apetita. U tradicionalnoj kineskoj i indijanskoj medicini korijen maslačka dugo se koristio za liječenje različitih stanja želuca i jetre.
5	*Plantago lanceolata*	Ribwort plantain	Uskolisna bokvica/ Muška bokvica	U tradicionalnoj austrijskoj medicini listovi se koriste interno (kao sirup ili čaj) ili spolja (svježi listovi) za liječenje poremećaja disajnog trakta, kože, uboda insekata i infekcija. Listovi se mogu jesti kao vrlo mladi.
6	*Thymus sp.*	Wild thyme	Majčina dušica	Lijek i začin. Ulazi u sastav mnogih preparata protiv običnog a naročito velikog kašlja. Eterično ulje je izvrsog antiseptičnog dejstva i ulazi u sastav vodica za ispiranje usta, ljekova za varenje, protiv crijevnih parazita. Ima i antidiaroično svojstvo.
7	*Verbascum sp.*	The great mullein	Krupnocvjetna divizma	Listovi i cvjetovi posjeduju ekspektorantna, mukolitička i oslobađajuća svojstva i koriste se za liječenje respiratornih poremećaja poput bronhitisa, suhog kašlja, tuberkuloze i astme u tradicionalnoj turskoj medicini.
8	*Urtica dioica*	Stinging nettle	Kopriva	Tradicionalno se koristi u kontroli kardiovaskularnih poremećaja, posebno hipertenzije. Zabilježeno je da ekstrakt lista poboljšava homeostazu glukoze in vivo. Korijen koprive mogao bi spriječiti neke posljedice hiperplazije prostate.

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

9	*Plantago major*	Common plantain	Širokolisna bokvica/ Ženska bokvica	Važna je ljekovita biljka s različitim farmakološkim svojstvima, uključujući protivupalno, analgetsko, za zarastanje rana, antipiretičko, antitusivno, antiinfektivno, antihemoragično, laksativno, adstrigentno, hemostatsko djelovanje i diuretik.
10	*Capsella bursa-pastoris*	Shepherd's-purse	Hoću-neću biljka	Koristi se u liječenju krvarenja iz nosa i urinarnog kamenca , predmenstrualni sindrom, rane i opekline.
11	*Achillea millefolium*	Common yarrow	Hajdučka trava	Rasprostranjena je ljekovita biljka koja se koristi u narodnoj medicini za liječenje upala, bolova i gastrointestinalnih poremećaja, protiv akutnog i hroničnog čira.
12	*Sedum acre*	Common stonecrop	Žednjak	Listovi imaju adstrigentna, hipotenzivna, laksativna, anthelmintička i ljekovita svojstva. Primjenjuje se spolja u obliku obloga protiv otvorenih rana, laganih opeklina kože i bradavica. Ipak, potrebno je obratiti pažnju na upotrebu jer može uzrokovati plikove ili iritaciju kože.
13	*Acinos alpinus*	Alpine rock thyme	Červez	Dijaforetik, protiv groznice.
14	*Dianthus deltoides*	Maiden pink	Poljski karanfil	Zdravstvene prednosti uključuju liječenje kamenaca u bešici, kristala i opstrukcija, kao i liječenje infekcija urinarnog trakta.
15	*Galium verum*	Yellow bedstraw	Ivanjsko cvijeće	Glavna primjena je kao diuretik i kao tretman protiv kožnih tegoba. Listovi, stabljike i cvjetni izdanci su antispazmodični, adstrigentni, diuretički, za njegu stopala, litontripski i ranjivi. Biljka se koristi kao lijek protiv pijeska, kamena ili drugih urinarnih poremećaja i vjeruje se da je lijek za epilepsiju.
16	*Vaccinium myrtillus*	Myrtle blueberry	Borovnica	Borovnica je jedan od najbogatijih prirodnih izvora antocijanina. Iako se borovnica najčešće promoviše radi poboljšanja vida, zabilježeno je da snižava nivo glukoze u krvi, ima protivupalno i snižava nivo lipida te podstiče antioksidativnu obranu i smanjuje oksidativni stres.
17	*Viscaria vulgaris*	Clammy campion	Dremovac/ Uročica	Snažan laksativ i diuretik
18	*Equisetum arvense*	Field horsetail	Poljski rastavić/ Preslica	Biljni lijek koji datira iz starih rimskih i grčkih vremena. Tradicionalno se koristio za zaustavljanje krvarenja, zacjeljivanje čireva i rana te za liječenje tuberkuloze i problema s bubrezima.
19	*Hypericum perforatum*	St. John's wort	Kantarion	Efikasan dodatak prehrani za liječenje različitih poremećaja povezanih s nervnim sistemom. Prevladava anksioznost, blagu do umjerenu depresiju, poremećaje raspoloženja i stres zbog prisutnosti velikog broja bioaktivnih spojeva.
20	*Rosa canina*	Dog rose	Šipurak	Bogat izvor vitamina C, sa oko 1700-2000 mg na 100 g sušenog proizvoda; lijek za reumatoidni artritis; smanjuje simptome osteoartritisa koljena i kuka; pomaže imunološkom sistemu u borbi protiv stranih tijela; olakšava metabolizam masti.
21	*Polygala major*	Milkworts	Obični krestušac	Korijen i nadzemni dijelovi biljke sadrže triterpenoidne saponine koji podstiču uklanjanje sluzi iz bronhijalnih cijevi, pa je stoga vrijedna biljka za liječenje respiratornih problema kao što su hronični bronhitis, bronhijalna astma i grčeviti kašalj.
22	*Leucanthemum vulgare*	Oxeye daisy	Ivančica	Važna je ljekovita biljka sa različitim farmakološkim svojstvima, uključujući protivupalno, analgetsko, za zarastanje rana, antipiretičko, antitusivno, antiinfektivno, antihemoragično, laksativno, adstrigentno, hemostatsko djelovanje i diuretičko svojstvo.
23	*Dianthus carthusianorum*	Clusterhead	Karanfil	Biljka se tradicionalno koristi za liječenje bolova u mišićima i reume.

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

24	*Stachys germanica*	Downy woundwort	Germanski čistač	Široko se koriste u narodnoj medicini za liječenje širokog spektra poremećaja i bolesti, uključujući stres, upale kože, želučane poremećaje i genitalne tumore. Posebno se biljni čajevi ovih biljaka, poznati kao "planinski čaj", koriste za poremećaje kože i želuca.
25	*Knautia arvensis*	Bluebuttons	Poljska prženica	Biljni čaj se koristi kao diuretik, adstrigentno i ljekovito. Primjenjuje se spolja na koži za liječenje hroničnih kožnih bolesti, ekcema, rana, opeklina, čireva i modrica. U homeopatiji se preporučuje protiv suhog i produktivnog kašlja.
26	*Juniperus communis*	Common juniper	Kleka	Bobice kleke ili ekstrakt biljke tradicionalno su se koristili kao diuretik, protiv artritisa, protiv dijabetesa, antiseptik, kao i za liječenje gastrointestinalnih i autoimunih poremećaja.
27	*Malva moschata*	Musk mallow	Ružičasti sljez	Listovi i cvjetovi su glavni dio koji se koristi, zbog svojih emulgentnih svojstava čineći ih vrijednima kao oblog za modrice, upale, ubode insekata itd. Uzimaju se interno za liječenje bolesti disajnog sistema ili upale probavnog ili mokraćnog sastava.
28	*Anthyllis vulneraria*	Common kidneyvetch	Djetelina kamenjarka	Listovi i cvjetovi korijena su antitusivni, adstrigentni, laksativni i ranjivi. Ova biljka je drevni lijek za kožne erupcije, sporo zarastajuće rane, manje rane, posjekotine i modrice, primjenjuje se izvana. Interno se koristi kao tretman za zatvor i kao proljetni tonik.
29	*Pilosella hoppeana*	Mouse-ear hawkweed	Dlakava runjika	Posjeduje antioksidativno, zarastanje rana, antibakterijsko, antigljivično, protivupalno, antitumorsko, antiseptičko dejstvo.
30	*Trifolium pratense*	Red clover	Crvena djetelina	Široko se koristi u tradicionalnoj medicini kao lijek za simptome menopauze, astmu, hripavac, artritis, pa čak i rak.
31	*Melampyrum sp.*	Common cow-wheat	Livadska uročica	Djelotvorno protiv stanja povezanih sa upalama.
32	*Digitalis grandiflora*	Yellow foxglove	Velecvjetni naprstak	Listovi se korste za srčane probleme, stimulativno kao tonik.
33	*Clinopodium vulgare*	Field basil	Čepić	U Bugarskoj, kao i u nekim drugim zemljama, je dobro poznata ljekovita biljka koja se koristi uglavnom za liječenje iritacije i oticanja kože, mastitisa, prostatitisa, čira na želucu, dijabetesa, raka, rana i bradavica.
34	*Epilobium angustifolium*	Fireweed blooming	Kipprovina	Lokalno se koristi i kao sredstvo za čišćenje, umirenje, antiseptik i zarastanje, za liječenje manjih opeklina, kožnih osipa, čireva i infekcija te za liječenje upale uha, nosa i grla.
35	*Linaria vulgaris*	Yellow toadflax	Lanilist	Biljni čaj se primjenjuje kao adstrigentno, laksativno, diuretičko, hepatično i antidijaroično. Preporučuje se za liječenje edema, cistitisa, žutice, bolesti jetre i žučne kese.
36	*Salvia officinalis*	Culinary sage	Žalfija	U narodnoj medicini koristi se za liječenje različitih vrsta poremećaja, uključujući napadaje, čireve, giht, reumu, upalu, vrtoglavicu, tremor, paralizu, proljev i hiperglikemiju.
37	*Convolvulus arvensis*	Binweed	Njivski poponac	Tradicionalno se koristi kao laksativ. Njegov uvarak koristi se kod kašlja, gripe, žutice i kod kožnih bolesti. Također se koristi za liječenje bolnih zglobova, upala i oteklina.
38	*Echium vulgare*	Viper's bugloss	Lisičina	Listovi i cvjetne stabljike su antitusivni, afrodizijački, demulcentni, dijaforetski, diuretski, prsni i ranjivi - ublažavaju groznice, glavobolje, plućne smetnje, stanja u grudima, prehlade i nervne tegobe. Najbolji listovi za korištenje su oni koji rastu iz korijena i leže na tlu.
39	*Centaurium erythraea*	European centaury	Kičica	Koristi se kao biljni lijek za ubijanje crva, za liječenje vodene bolesti, kao sedativ, za liječenje zmijskog ugriza i drugih rana, te lokalno protiv pjega i mrlja. Na glasu je kao aromatično gorko i tonično sredstvo za liječenje gastrointestinalnih tegoba poput nadutosti, dispepsije i nadutosti te anoreksije.

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

40	*Cota tinctoria*	Golden morguerite	Žuta rada	Cijela biljka je antispazmodična, dijaforetična, emetična. Interno se koristi kao čaj, koji se može napraviti ili od cvijeća ili od cijele biljke. Primjenjuje se izvana, koristi se kao oblog, a može se primijeniti i na vodu za kupanje.
41	*Ononis spinosa*	Spiny restharrow	Zečiji trn	Korijen ima snažno diuretičko dejstvo pa se koristi za pospješivanje izlučivanja mokraće. Pored toga, koristi se i za ublažavanje tegoba izazvanih urinarnim infekcijama, kod upale mokraćne bešike i za sprječavanje stvaranja pijeska i kamena u bubrezima. Kroz istoriju se koristio i za liječenje gihta i bolova u kostima.
42	*Crataegus monogyna*	Russian Hawthorn	Glog	Čaj se koristi protiv hipertenzije i kao preventivni lijek za srčane bolesti. Ima sedativno dejstvo pa djeluje protiv nesanice, nemira, klimakteričnih tegoba i sličnih stanja.
43	*Salvia verticillata*	Lilac sage	Prljenasta kadulja	Jedna je od najstarijih ljekovitih biljaka poznatih ljudima. Od davnina se koristila za liječenje nedostatka apetita, dizenterije, apscesa na koži, svrbeža, problema ss bešikom, prekomjerne pospanosti, upale pluća, prehlade, grčeva, anksioznosti i bolova u zglobovima.
44	*Prunus spinosa*	Blackthorn	Trnjina	Bobica i suvi cvijet koriste se kao lijek. Usprkos sigurnosnim brigama, ljudi uzimaju cvijet trna za liječenje prehlade, stanja disanja, kašlja, zadržavanja tekućine, opšte iscrpljenosti, uznemirenih problema sa želucem, bubrezima i bešikom te opstipacije; te za liječenje i sprječavanje grčeva u želucu.
45	*Lychnis coronaria*	Rosa campion	Rumenika	Bolesti koje liječi ova biljka uključuju dijareju, gubu, bolesti pluća i jetre. Pokazano je da ekstrakt rumenke ima hepatoprotektivna i protivupalna svojstva.
46	*Coronilla varia*	Crownvetch	Ajčica	Koristi se kao diuretik i kardiotonik, za povećanje urina u slučaju zadržavanja zbog bolesti prostate. Takođe kao zamjena za digitalis, u slučaju srčane slabosti.
47	*Origanum vulgare*	Oregano	Divlji origano	Ima baktericidno dejstvo pa se primjenjuje protiv upale crijene sluzokože, kod infekcija urinarnog trakta, podstiče bolje varenje i jačanje i čišćenje organizma. Koristi se se za suzbijanje kašlja.
48	*Petasites hybridus*	Butterbur	Obični lopuh	Čaj od listova lopuha liječi respiratorna oboljenja kao što je bronhitis, astma, upala pluća, kašalj. Preporučuje se i za snižavanje krvnog pritiska, ali i kod problema proširenih vena. Izuzetno je djelotvoran kada je alergijski rhinitis u pitanju. Svježi listovi se koriste za previjanje rana, opekotina, čireva na koži. Preventivno djeluje i na migrenu. Čaj od korijena lopuha se dodaje u mješavine čajeva za liječenje urinarnih bolesti.
49	*Alchemilla vulgaris*	Common lady's mantle	Virak	Tradicionalno se koristi za liječenje krvarenja, ekcema, upala, proljeva, čireva, kožnih osipa, poremećaja menstruacije i edema u Europi. Koristi se i kao biljni čaj za hipertenziju i kao infuzija za dijabetes.
50	*Viola tricolor*	Pansy	Dan-noć	Kao što neki naziv implicira, *V. tricolor* ima dugu istoriju korištenja u narodnoj medicini, kako za epilepsiju, kožne bolesti i ekcem, tako i za respiratorne probleme poput bronhitisa, astme i simptoma prehlade. Takođe je diuretik, što dovodi do tradicionalne upotrebe za reumu i cistitis.
51	*Asphodelus albus*	White-flowered asphodel	Bijeli čepljez	Korijen čapljana se koristi u liječenju kožnih oboljenja i za posvjetljivanje pjega i fleka na koži, protiv ekcema i psorijaze. Djeluje preventivno i liječi apopoleciju. U Hilandarskom medicinskom kodeksu se pominje kao lijek za glaukom i druge očne bolesti. Kroz istoriju je poznato njegovo dejstvo za liječenje šuge i rana koje su bile posljedice sifilisa. Zbog visokog sadržaja skroba i šećera, podzemni organi se mogu koristiti i u ishrani, i u prošlosti su se koristili kao hrana za ljude i stoku. U slučaju kada se korijen sakuplja za ishranu najbolje ga je vaditi krajem ljeta ili u jesen.

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

52	*Mentha longifolia*	Horse mint	Nana	Nana se koristi za ublažavanje bolova izazvanih probavnim tegobama, protiv gasova, nadimanja i grčeva. Pored toga, zaustavlja povraćanje i dijareju. Ima blago sedativno dejstvo, pa djeluje umirujuće. Ulazi u sastav čajeva za liječenje žuči.
53	*Plantago media*	Lanceleaf plantain hoary plantain	Srednja bokvica	List bokvice se koristi u svježem stanju za liječenje i saniranje rana, opekotina i čireva. Čaj od lista bokvice ima odlično dejstvo na respiratorne organe jer razgrađuje sekret i omogućava lakše iskašljavanje. Povoljno djeluje i kod dijareje i problema sa varenjem. Pored čaja, u narodnoj medicini se koristi i sirup protiv kašlja.
54	*Fragaria vesca*	Woodland strawberry	Divlja jagoda	Listovi i plodovi su adstrigentni, diuretički, laksativni i tonici. Listovi se uglavnom koriste, iako su plodovi odlična hrana protiv povišene temperature, a efikasni su i u liječenju reumatskog gihta.
55	*Geranium robertianum*	Robert's geranium	Živa trava	Listovi su antireumatski, adstrigentni, blago diuretični. Savremena istraživanja pokazala su da lišće može sniziti nivo šećera u krvi pa može biti korisno u liječenju dijabetesa. Infuzija lišća koristi se za liječenje krvarenja, želučanih tegoba, infekcija bubrega, žutice.
56	*Primula veris*	Cowslip	Jaglika	Cvjetovi i lišće su anodinski, dijaforetski, diuretički i ekspektorantni. Korijen je također blago diuretičan, antireumatičan i usporava zgrušavanje krvi. Koristi se u liječenju hroničnog kašlja (posebno onog povezanog s hroničnim bronhitisom i kataralnom kongestijom), gripe i drugih febrilnih stanja.
57	*Saponaria officinalis*	Soapwort	Sapunjača	Djelotvorna protiv prehlade, kašlja, bronhitisa i upale sinusa. Povoljno djeluje na jetru i pankreas, pospješuje izlučivanju toksina iz organizma. Preporučuje se kod dijabetesa, primjenjuje se kod kožnih bolesti, ekcema i psorijaze.
58	*Potentilla reptans*	Creeping cinquefoil	Puzava petoprsta	I korijenje i biljka su antispazmodični, adstrigentni. Infuzija osušene biljke koristi se u liječenju dijareje. Takođe se koristi kao grgljanje za upalu grla, a koristi se izvana kao adstrigentni losion. Koncentrisani ekstrakt korijena ublažava zubobolju.
59	*Clematis vitalba*	Old man's beard	Pavit	Listovi su analgetički, diuretički i rubefacientni. Kuhani korijen i stabljike koriste se kao lijek protiv svrbeža. Kad se primijeni u nosnice, biljni sok je korišten za ublažavanje napada migrene, ali može uništiti i sluznicu.
60	*Gentiana punctata*	Spotted gentian	Tačkasta lincura/Lucerka	Lucerka se koristi u narodnoj medicini, ali i u farmaceutskoj i prehrambenoj industriji. Od korijena lucerke se pravi čaj i različite tinkture za jačanje organizma, protiv groznice i mučnine, za poboljšanje apetita i problema sa probavom, za liječenje malokrvnosti, menstrualnih bolova, bronhistisa, kašlja…
61	*Trolius europaeus*	Common globeflower	Jablan žuti	Cijela biljka ima laksativno, diuretičko i protivupalno svojstvo. Uglavnom se koristi u biljnoj medicini, dok se u narodnoj medicini, posebno u Rusiji, preporučuje za liječenje skorbuta, indikacija koju treba detaljnije istražiti.
62	*Arctostaphylos uva-ursi*	Common bearberry	Medveđe grožđe	Prvenstveno koristi za poremećaje urinarnog trakta, uključujući infekcije bubrega, bešike; oticanje (upala) urinarnog trakta; pojačano mokrenje; bolno mokrenje; i urin koji sadrži višak mokraćne kiseline ili drugih kiselina.
63	*Narthecium scardicum*		Šarplaninski kostolom	U narodnoj medicini biljka se koristi kao biljni čaj za liječenje kašlja, a lišće se posebno koristi za zarastanje rana.
64	*Geranium macrorrhizum*	Bigroot germanium	Zdravac	Tradicionalno koristi kao kućni lijek u liječenju dijareje, dizenterije, krvarenja i kao sredstvo za ispiranje usta za rane u ustima i zubobolju. Odličan je adstrigent, stiptik i antiseptik.

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

65	*Telekia speciosa*	Heart-leaved oc eye	Crni oman	Crni oman se koristi u narodnoj medicini zbog velike morfološke sličnosti sa srodnom vrstom *Inula helenium* L, Asteraceae (bijeli oman). Istraživanja pokazuju da etarsko ulje crnog i bijelog omana ima istu aktivnu materiju pa se podzemni organi T. speciosa imaju isto ljekovito djestvo: kao sredstvo sa antibakterijskim dejstvom, umanjuju bol i podstiču i ubrzavaju uklanjanja bronhijalne sluzi iz disajnih puteva. Najviše se koristi za liječenje respiratornih organa.
66	*Carlina acaulis*	Stemless carline thistle	Vilino sito	Korijen biljke primijenjen je npr. za liječenje različitih kožnih bolesti te kao dijaforetičko, diuretičko i anthelmintičko sredstvo.
67	*Rubus saxatilis*	Stone bramble	Kupina kamenjarka	Uvarak korijena nekada se koristio u Indiji za liječenje opuštenih crijeva i dizenterije, a također i za liječenje grčevitog stadijuma velikog kašlja. Uvarak lišća korišten je za liječenje dizenterije i nekih vrsta krvarenja.
68	*Achillea linguata*			Koristi se u tradicionalnoj medicini zbog nekoliko svojih svojstava, poput antiseptičkih, antimikrobnih, antifungalnih, antioksidativnih i antivirusnih aktivnosti
69	*Primula vulgaris*	Primose	Jagorčevina	Često se koristi kao lijek protiv grčeva u mišićima, glavobolje i kao sedativ. Cvjetove se kororiste kao ukusan čaj. U prvim danima medicine (23/24–79) AD Pliny govori o jagorčevini kao važnom lijeku za mišićni reumatizam, paralizu i giht.
70	*Cichorium intybus*	Chicory	Cikorija	Cvjetovi biljke cikorije (*Cichorii flos*) koriste se kao biljni lijek za svakodnevne tegobe poput tonika i stimulansa apetita te za liječenje žučnih kamenaca, gastroenteritisa, problema sa sinusima, posjekotina i modrica.
71	*Abies alba*	Siver fir	Jela	Listovi i/ili smola koriste se u narodnoj medicini za liječenje bronhitisa, cistitisa, leukoreje, čireva i nadutih kolika. Smola se također koristi izvana u ekstraktima za kupanje, uljima za trljanje itd. Za liječenje reumatskih bolova i neuralgija.
72	*Picea excelsa*	White spruce	Smrča	Antimikrobno je protiv bakterija i gljivica. Smrčina smola izvrstan je antiseptik za rane i tradicionalno se koristila pastila za grlobolju i kašalj. Smola i iglice tradicionalno su se uzimale interno za liječenje zagušenja pluća.
73	*Aruncus dioicus*	Goats beard	Šumska kozja brada	Korijen: Čaj se koristi za ublažavanje krvarenja nakon porođaja, za smanjenje obilnog mokrenja i za liječenje trbušnih bolova, dijareja, gonoreje, groznice i unutrašnjeg krvarenja. Korijenje se koristilo kao lijek protiv kašlja.

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020

This project is co-financed by the European Union under the instrument for Pre-Accession Assistance (IPA II)

This document has been produced with the financial assistance of the Interreg IPA CBC Montenegro-Albania Programme. The contents of this document are the sole responsibility of Project Partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union and of the Interreg IPA CBC Montenegro-Albania Programme Authorities.

This project is funded by the European Union

MNE-ALB
IPA CROSS-BORDER COOPERATION PROGRAMME
MONTENEGRO - ALBANIA 2014-2020